30 196

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

26 январь, жума, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 19 (1272)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1996 ЙИЛДА ПАХТА ЕТИШТИРИШ ҲАЖМЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг 1996 йилда иловага мувофиқ ҳажмларда пахта етиштириш бўйича таклифлари қабул қилинсин.

1996 йилда пахта толаси учун давлат буюртмаси уни ишлаб чиқариш ҳажмларининг 50 фоизи даражасида сақлаб қолинсин. Белгилаб қўйилсинки, давлат буюртмасининг тасдиқланган ҳажмидан ортиқча пахта толаси пахта тайёрлаш топшириқлари бажарилган тақдирда хўжаликлар ихтиёрида қолади ва улар томонидан эркин нархларда сотилади.

2. Пахта хомашёси учун харид нархлари пахта толасининг ўртача жаҳон нархларининг 70 фоизидан келиб чиққан ҳолда белгилансин.

Молия вазирлиги Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан биргаликда 1996 йил 1 августгача жаҳон бозори конъюнктурасини ҳисобга олган ҳолда пахта толасининг харид нархлари юзасидан таклифлар киритсин.

3. «Ўздавпахтасаноатсотиш» уюшмаси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда 1996 йил 10 февралгача пахта харид қилиш юзасидан хўжаликлар билан шартномалар тузилишини таъминласин.

«Ўздавпахтасаноатсотиш» уюшмаси хўжаликларга харид нархларининг камида 25 фоизи миқдорида аванс тўласин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Марказий банк ва «Пахта-банк» билан биргаликда харид қилинадиган пахта хомашёси учун аванс бериш учун зарур бўлган пул ресурсларини излаб топсин.

4. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда бир ҳафта муддатда 1996 йил ҳосили учун республика минтақалари бўйича ғўзанинг селекция навларини жойлаштириш юзасидан таклиф киритсин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 25 январь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1996 ЙИЛДА БОШОҚЛИ ЭКИНЛАР ДОНИ ЕТИШТИРИШ ВА ХАРИД ҚИЛИШ ҲАЖМЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг 1996 йилда иловага мувофиқ ҳажмларда бошоқли экинлар дони етиштириш ва харид қилиш бўйича таклифлари қабул қилинсин.

1996 йилда дон харид қилиш ҳажмлари уни етиштириш ҳажмларининг 50 фоизи даражасида тасдиқлансин.

Белгилаб қўйилсинки:

амалда йиғиб олинадиган ялпи дон ҳажмларидан қатъи назар, дон харид қилиш бўйича топшириқларнинг хўжаликлар томонидан бажарилиши мажбурийдир;

доннинг уруғлик ғамлангандан кейин қолган қисми хўжаликлар томонидан эркин нархлар бўйича сотилади.

2. Бошоқли экинлар дони учун харид нархлари ўртача жаҳон нархларининг 60 фоизидан келиб чиққан ҳолда белгилансин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўздонмаҳсулот» давлат корпорацияси ва Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан биргаликда 1996 йил 1 майгача жаҳон бозори конъюнктурасини ҳисобга олган ҳолда доннинг харид нархлари бўйича таклифлар киритсин.

3. «Ўздонмаҳсулот» давлат корпорацияси Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари билан биргаликда 1996 йил 10 февралгача дон харид қилиш юзасидан хўжаликлар билан шартномалар тузилишини таъминласин. Хўжаликларга харид нархларининг камида 40 фоизи миқдорида аванс тўласин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Марказий банк ва «Ғалла-банк» билан биргаликда харид қилинадиган дон учун аванс бериш учун зарур бўлган пул ресурсларини қидириб топсин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси ва Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси мўлжалланган ҳажмларда бошоқли экинлар дони етиштириш учун хўжаликларни моддий-техника ресурслари билан таъминлаш бўйича зарур чора-тадбирлар кўрсинлар.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 25 январь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

НАВОИЙ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ишчилар, муҳандис-техник ходимлар ва хизматчилар жамоаси Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий тараққиётига катта ҳисса қўшгани ва ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эришгани учун Навоий кон-металлургия комбинати Ўзбекистон Республикаси Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 25 январь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

НАВОИЙ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ИШЧИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, республиканинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришдаги хизматлари, барча миллат ва элатлар ўртасида дўстлик, ҳамжиҳатлик ва аҳилликни мустаҳкамлашдаги улкан ютуқлари ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этгани учун мукофотлансин:

«МЕҲНАТ ШУҲРАТИ» ОРДЕНИ БИЛАН

ВОЙЧЕНКО Владимир Матвеевич — Марказий руда бошқармасининг 2-гидрометаллургия заводи тайёр маҳсулот цехи аппаратчиси

МАҲМУДОВ Тоғаберди — Марказий руда бошқармасининг 2-гидрометаллургия заводи руда майдалаш цехи тегирмон машинисти

«ДЎСТЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН

ДУПЛИНСКИЙ Александр Михайлович — Марказий руда бошқармасининг 2-гидрометаллургия заводи тайёр маҳсулот цехининг катта устаси

ВЕНТЛАНД Оскар Эвальдович — «Зариспарк» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси директори

РАЗЗОҚОВ Сайраҳмат Сатторович — 1-гидрометаллургия заводи 2-технология цехи тегирмон машинисти

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

КАЛЮЖНОВ Леонид Алексеевич — Марказий руда бошқармасининг 2-металлургия заводи 2-цехи тегирмон машинисти

ТОШЕВ Мизроб Гязович — Шимолий руда бошқармасининг 3-гидрометаллургия заводи таъмирчи слесарлар бригадири

ХАЙРИЕВ Меҳридин — Марказий руда бошқармаси автомобил транспорти бошқармасининг ҳайдовчиси

ҚУЙИДАГИЛАРГА «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИЛСИН

АБДУЛЛАЕВ Сайфулла — Марказий руда бошқармасининг темир йўл транспорти бошқармаси тепловоз машинисти ёрдамчиси

СНИТКА Николай Павлович — Марказий руда бошқармасининг «М» кони бош геологи

ШЕМЕТОВ Пётр Александрович — Марказий руда бошқармасининг «М» кони бош муҳандиси

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН

АГАРКОВ Валерий Фёдорович — «Агама» қўшма корхонаси бош директори

ОҚТОЕВ Исонбек Жумадиёрович — Марказий руда бошқармасининг «Мурунтов» кони таъмирчи слесари

БРЕДИХИН Александр Алексеевич — Марказий руда бошқармасининг автомобил транспорти бошқармаси бошлиғи

ПОВАРНИЦИН Владимир Иванович — Марказий руда бошқармасининг 2-гидрометаллургия заводи бош механиги

ШУКУРОВ Иброҳим Исроилович — Жанубий руда бошқармасининг бурғулаш қурилмалари машинистлари бригадаси бошлиғи

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 25 январь.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА ҚАБУЛ

25 январь куни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси С. Эскудерони унинг илтимосига биноан қабул қилди.

Суҳбат давомида Ўзбекистон билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида парламент алоқаларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, қонун лойиҳаларини тайёрлашда тажриба алмашиш, парламент фаолиятининг кенг доираси юзасидан семинарлар ташкил этиш масалалари муҳокама қилинди.

ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Навоий вилоят кенгашининг сессияси бўлди.

Унда вилоятни 1995 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг республика Олий Мажлиси тўртинчи сессияси ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йил 25 декабрдаги кенгашида сўзлаган нутқларида ўртага қўйилган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Ҳ. Ғаффоров шу ҳақда маъруза қилди.

Сессияда вилоятда саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришда бироз жонланиш сезилгани таъкидланди. Бироқ қишлоқ хўжалиги, айниқса, чорвачиликда маҳсулот етиштириш камайди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш талаб даражасида эмас. Соғлиқни сақлаш, маориф, маданият, маиший хизмат, савдо, қурилиш каби соҳаларда ҳам талайгина камчиликлар мавжуд. Уларга тезда барҳам берилмоғи даркор.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

(ЎзА).

• Ҳамкорлик робиталари

САРМОЯЛАРНИНГ ИШОНЧЛИ САҚЛАНИШИ КАФОЛАТИ

25 январь куни Тошкентда «Ўзбекинвест интернейшнл» Ўзбекистон-Америка қўшма суғурта компанияси ҳамда «АИГ Ўзбекинвест» обуна агентлигининг фаолияти бошланишига бағишланган брифинг — журналистлар билан учрашув бўлди.

Республика ва хорижий оммавий ахборот воситаларининг вакиллари мазкур янги тузилмалар раҳбарлари билан учрашдилар. Бу тузилмалар Президент Ислом Каримовнинг жаҳон ҳамжамиятида мустаҳкам ўринни эгаллаш ва мамлакатимизнинг ишончли шерик эканини кўрсатиш, ташқи иқтисодий алоқаларни ҳар томонлама кенгайтириш тўғрисидаги кўрсатмалари асосида, мамлакат иқтисодиётини тубдан ислоҳ қилиш жараёнида вужудга келди.

«Ўзбекинвест интернейшнл» компанияси ҳозирча Марказий Осиё мамлакатларида биринчи ва ягона суғурта компанияси бўлиб, у Лондон суғурта биржасида Американинг «Американ интернейшнл групп — АИГ» йирик корпорацияси билан бир қаторда рўйхатга олинган ва суғурта фаолияти билан шуғулланиш учун тегишли халқаро лицензияга эга. Унинг Низомида кўзда тутилган маблағи 100 миллион АҚШ долларига тенг бўлиб, бу маблағнинг бешдан тўрт қисми бизнинг мамлакатимизга қарашли мулкдир.

Бош вазир ўринбосари, республика молия вазири, қўшма суғурта компанияси директорлар кенгашининг раиси Бахтиёр Ҳамидов янги тузилмалар фаолияти билан таништирар экан, уларнинг вужудга келиши ва халқаро даражада рўйхатга олиниши жаҳонда Ўзбекистон ишончли амалий шерик сифатида тобора кўпроқ эътироф этилаётганининг хулисона далили эканлигини таъкидлади. Хорижий сармоядорлар ҳозир ҳам ўз сармояларини мамлакатимиз иқтисодиётига сарфлашга тайёрдирлар. Шуни айтиш кифояки, ҳозирги пайтда республикада сармоя билан боғлиқ бир юз йигирмадан ортиқ лойиҳа амалга оширилмоқда. Қўшимча суғурта кафолатлари, жаҳон бизнеси вакиллари учун сиёсий хавф-хатарнинг истисно этилиши мамлакатимиз билан ҳамкорликни янада жозибадор қилади.

Учрашувда сўзга чиққан «Ўзбекинвест интернейшнл» компаниясининг ҳаммуассиси — Америка корпорацияси президенти Жон Сэлинжер Ўзбекистон раҳбарияти, Президент Ислом Каримов ўтказаётган ислоҳотлар сиёсатининг изчиллигини ва бу сиёсатнинг оғишмай амалга оширилиши ҳозирги кунда бутун жаҳон ҳамжамиятига равшанлигини таъкидлади. Ўзбекистондаги айни шу изчиллик, сиёсий барқарорлик ва иқтисодиётни юксалтиришнинг ажойиб истиқболлари яқиндан ҳамкорлик қилишнинг мақсадга мувофиқлигига, биргаликдаги ишларнинг муваффақиятига ишонтиради. Бу ишда жаҳон бизнесида ном чиқарган ва нуфузли, 130 дан ортиқ мамлакатда ваколатхоналари бўлган «Американ интернейшнл групп» корпорациясининг иштирок этиши ўз иқтисодиётини жадаллик билан ўзгартираётган Ўзбекистонга ҳам, жаҳон интеграция жараёни манфаатларига ҳам фойда келтириши шубҳасиздир.

Журналистлар билан учрашувда ҳозирги кунда хорижий сармояларни ўз ичига олган ва ҳукумат кафолатлари билан Ўзбекистонда амалга оширилаётган лойиҳаларнинг умумий қиймати бир ярим миллиард АҚШ долларига яқинлашиб қолгани маълум қилинди. Бу рақам шу йилнинг ўзида икки миллиарддан ошиб кетиши кутилмоқда... Учрашувда айтилган фикрларга қараганда, Ўзбекистонда ўз фаолиятини бошлаган янги тузилмаларнинг истиқболи порлоқ.

А. БАРАНОВ,
ЎзА мухбири.

«МАРКАЗИЙ ОСИЁ ВА ҲИНДИСТОН»

Ҳиндистон пойтахти Деҳлида «Марказий Осиё ва Ҳиндистон» мавзуида халқаро конференция бўлиб ўтди.

Унда кўплаб мамлакатлар вакиллари қатори ўзбекистонлик олимлар ҳам иштирок этди. Республика халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси раҳнамолигида тузилган мамлакатимиз делегацияси таркибида А. Қосимов, Г. Ҳидоятов, Р. Иномхўжаев каби шарқшунос ва тарихчи олимлар, Ўзбекистон Республикаси Кўчмас мулк ва хорижий инвестициялар миллий агентлиги бош директори Б. Турсунов, Бобур номидаги халқаро жамғарма президенти З. Машрабов бор эди.

Конференция Марказий Осиё мамлакатлари ҳамда Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий, маданий, маърифий ҳамкорликни ривожлантириш, экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалаларига бағишланди. Марказий Осиё ва Ҳиндистон халқлари ўртасидаги тарихий алоқалар, Бобур ҳамда бобурийлар сулоласининг Ҳиндистон тарихида тутган ўрни ва бошқа мавзуларда қизиқарли маърузалар тинглланди.

Айни пайтда тадбир қатнашчилари ўзбекистонлик олимларнинг Марказий Осиё ва Ҳиндистон ўртасидаги коммуникация тармоғини ривожлантириш, ахборот алмашиш, қўшма корхоналар сонини кўпайтириш, сармояларни рағбатлантириш борасидаги маърузаларини қизғин кутиб олдилар.

• Муносабат

ЯНГИЧА ЁНДАШУВЛАР ИШОНЧНИ МУСТАҲКАМЛАЙДИ

Ёз ойлари қишлоқларга чиқсангиз, киши руҳида дилгирлик уйғотадиган бир манзарага дуч келасиз. Бу — турли «Заготконтора», «Винзавод», «Консервазавод»лар дарвозаси олдида помидор, узум, сабзавот ва полиз маҳсулотлари юкланган машиналар карвони, уч-тўрт кунлаб навбат кутиб тоқати тоқ бўлган, кўз олдида нобуд бўлаётган ноз-неъматга боқиб, меҳнатига ачиниб ҳасратлашаётган деҳқонлардир.

Кимдир йўлини топиб маҳсулотини нарх-наво беш-ўн баравар қиммат бўлган бозорларга олиб кетган. Кимдир ана шу мақсадда «КамАЗ»ларни тўлдираётган воситачиларга арзон-гаровга бўлса-да топшириб, ташвишдан қутилганига хурсанд. Қингир ишни билмайдиган асл деҳқон эса бу ерда тайёр ҳосилни минг хил миннат билан зўрға қабул қилиб олаётган бюрократнинг қош-қовоғига қараб ўтирибди. Баҳосини суриштириш у ёқда турсин, текинга беворишга ҳам тайёр...

Президент Ислом Каримов яқинда Вазирлар Маҳкамасида бўлган йиғилишда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берувчилар билан уни харид қилиб олувчи тайёрлов ташкилотлари ўртасида контрактация шартномалари тузиш ишини маърифий даражага кўтариш ҳақида куйиниб гапирганида ана шу манзарани ҳам назарда тутган бўлса, ажаб эмас.

Ҳозирги иқтисодий эркинлик, бозор муносабатлари шароити ҳар бир ишлаб чиқарувчидан, иложи бўлса, олдиндан, ишни бошламай туриб, тайёрланажак маҳсулотнинг «тақдири» нима бўлишини, яъни у сотиладими, омборда «ўлик мол» бўлиб туриб қолмайдими, чириб нобуд бўлмайдими, деган муаммоларни ечишни тақозо этмоқда. Президент таъкидлаганидек, ҳар бир хўжалик, фермер, деҳқон бу йил қанча ҳосил етиштиради, **уларни ким ва қандай нархларда сотиб олади. Ана шу масалаларни ойдинлаштириб, кўрсаткичларни аниқ белгилаб, кейин иш бошлаши керак.** Ўшанда деҳқон сарсон-саргардон бўлмайди, жаннатмакон боғлар инъоми — ноз-неъматлар саратон офтобида «саргаймайди». Дилни хуфтон қиладиган юқоридаги каби манзаралар барҳам топади.

Шартномалар тузишда харид нархлари масаласига янгича ёндашилаётгани кишини қувонтиради. Илгари бугунги нарх-наво, пулнинг қадри даражасидан келиб чиқиб пахта ва ғаллага, бошқа маҳсулотларга харид нархлари белгиланар, йил мобайнида унга инфляция, эмиссия каби бозор иқтисодиёти унсурлари таъсир этар, кузга бориб нархлар ўзгартирилар эди. Оқибатда хўжалик раҳбари, фермер, ижарачи деҳқон ғалвир сувдан кўтарилганда қанча реал даромадга эга бўлишини билолмасди. Бу йил эса бу борада янгича йўл тутилди. Давлат буюртмаси бўйича пахтанинг харид нархи дунё бозоридаги ўртача нархнинг 70-75 фоизи; ғалла бўйича эса 60-65 фоизи миқдорида белгиланди. Демак, дунё бозорида муайян маҳсулот нархи кўтарилса ёки тушса, харид нархлари ҳам шунга мутаносиб равишда ўзгаради.

Плани иқтисодиёт ҳукмрон бўлган йилларни қўя турайлик, ундан кейин ҳам айрим жойларда ҳосилнинг чўғига қараб буюртма ҳажмини ошириш, бошқача айтганда, деҳқоннинг ўзига қоладиган ҳосилнинг бир қисмини ҳам бошқа шартномалар асосида сотиб олишга уриниш ҳоллари рўй берди. Нарх белгилашда, айниқса, тез бузиладиган, узоқ сақлаб бўлмайдиган маҳсулотларни сотиб олишда деҳқонларга тазйиқ ўтказилди, уларнинг меҳнати қадрланмади. «Хоҳласанг шу нархда оламан, йўқса ўзинг биласан» қабилида иш тутилди. Бундай ҳолга кескин барҳам бериш мақсадида юртбошимиз «Давлат буюртмаси ғалла бўйича етиштирилган ҳосилнинг 50 фоизи, пахта бўйича эса 60 фоизи миқдорида белгиланади. Қолган ҳосил хўжаликлар тасарруфида бўлади. **Давлат буюртмаси ҳажмини оширишга, бошқа буюртмалар беришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ»,** дея таъкидлади.

Ҳаммамиз ҳам бозор иқтисодиёти қонун-қоидаларини энди ўзлаштиряпмиз. Унинг ҳали биз ўтмаган кўчалари кўп, албатта. Мажлисда қайд этилганидек, деҳқонлар ўз ҳолига ташлаб қўйилса, соддалик қилиб бирон шартномани ўзининг зарарига тузиб юбориши ҳам ҳеч гапмас. Шундай ҳолларнинг олдини олиш мақсадида махсус комиссия тузилди. Унинг зиммасига масъулиятли вазифа юкланди: бу — шартномаларнинг қонуний жиҳатдан тўғри тузилишини назорат қилиш, монополиячи идора ва ташкилотларнинг ишлаб чиқарувчилар **устидан зўравонлик қилишига йўл қўймасликдир. «Чунки қишлоқ хўжалигига зўравонлик қиладиган замонлар ўтди**, — деди Ислом Каримов. — Биз бундан буёғига деҳқонлар билан муносабатни қизиқтириш, моддий рағбатлантириш, уларга иқтисодий эркинлик бериш асосида қурамиз».

Мухтасар айтадиган бўлсак, деҳқонлар билан истеъмолчиларнинг ўзаро муносабатлари шартномалар асосида ривожланади. Шартнома сўзининг маъноси икки томон зиммага олган «шартлар, яъни мажбуриятлар битиги», агар таъбир ўринли бўлса, тенглик ҳужжати демакдир. Шу йўсин деҳқонларимизнинг меҳнати янада улуғланади, уларнинг манфаатларига беписанд қарашга барҳам берилади...

«Олой» бозорига тез-тез кириб тураман. Яқинда бир деҳқон нолиб қолди: «Бу йил пиёз ўлди. Энди экмаганим бўлсин!» Унга нима дейсиз? Бозор, нарх дегани ўзгарувчан бўлса. Яна ўйлайсиз: бу йил ҳамма пиёздан кўнгли совиб, айтайлик, картошка экиб юборса, унда нима бўлади?

Деҳқон етиштирмайдиган ноз-неъмат йўқ дунёда. Фақат у билан шартнома тузилса, унга ҳосилни рисоладаги нархларда сотиб олиш кафолати берилса, бас. Ўшанда бозор ҳам, нарх-наво ҳам тартибга тушади, ҳеч бир маҳсулот аиқоннинг уруғи ёки бозори касод бўлмайди. Контрактация шартномаларини тузиш, харид нархларини белгилаш, деҳқонлар манфаатини ҳимоя қилиш борасида янгича ёндашувларни кўриб бунга ишондим.

Аҳмад ХЎЖА.
(ЎзА).

• 26 январь — Ҳиндистон Республикаси куни

Мелкулангара Кумаран Бхадракумар:
АЛОҚАЛАРИМИЗ ҚАДИМИЙ ВА АБАДИЙДИР

Бугун қадим маданияти ва фалсафаси билан кўпчиликни ўзига қаратган ҳинд диёрида Республика куни эълон қилинганига 46 йил тўлди. Ҳинд халқи ушбу байрамни ижтимоий-иқтисодий тараққиётдаги улкан муваффақиятлари билан қарши олмоқда. Шу муносабат билан мухбиримиз Ҳиндистон Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Мелкулангара Кумаран БХАДРАКУМАР билан суҳбатлашди.

— Муҳтарам элчи жаноблари, суҳбатимиз муқаддимасида ана шу сана ҳақида, унинг тарихи хусусида сўзлаб берсангиз.

— Бажонидил. Ҳаммага маълумки, ҳинд халқи инглиз мустамлакачиларига қарши кўп йиллар давомида машаққатли кураши туфайли озодликка эришган эди. Натижада халқимиз ўз тақдирини ўзи мустақил белгилаш ҳуқуқига эга бўлди. Истиқлол йўлида Жавоҳарлаъл Неру, Махатма Ганди каби халқ йўлбошчилари астойдил курашдилар. Мустақилликка эришилгач эса, орадан кўп вақт ўтмай, 1950 йилнинг 26 январида ўз Конституциямиз кучга кирди. Ўшандан буён мазкур сана ҳар йили Республика куни сифатида кенг нишонланиб келинмоқда.

Тарихий тараққиётдан маълумки, ҳар бир мамлакат мустақилликка эришгач, унинг олдида дастлаб ўз келажагини қай тарика қуриш муаммоси туради. Мазкур вазифани тўғри ва аниқ белгилаган мамлакатнинггина келажаги порлоқ бўлади. Бу тарихий ҳақиқатдир. Ўша кезларда мамлакатимиз раҳбарлари бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, тинчлик ва барқарорлик сиёсатини илгари сурдилар. Шунингдек, мамлакат ижтимоий муаммоларини ҳал этишнинг асоси сифатида давлат секторини яратишга катта аҳамият берилди. Кейинги йиллар ичида иқтисодиёт, қишлоқ хўжалиги, саноат, фан ва техника соҳалари билан бир қаторда аҳоли турмуш даражаси ҳам бекиёс юксалиб бормоқда. Ушбу байрам мамлакатимиз иқтисодиётида туб бурилиш ясаш даврига тўғри келганлиги билан ҳам характерлидир. Ҳозирда Ҳиндистон иқтисодиётининг ўсиш даражаси йилига 4,3 фоизни ташкил этмоқда: Озиқ-овқат маҳсулотларининг ялпи миқдори эса 1994-1995 йилларда 185 миллион тоннага тенг бўлди. Электр энергияси ишлаб чиқариш бўйича дунёда олдинги ўринларга чиқиб олди. Шунингдек, мамлакатимизнинг ўзаро ташқи иқтисодий алоқалари ҳам кун сайин камол топмоқда. Ҳиндистон хорижга асосан чой, кофе, машинасозлик асбоб-ускуналари, чарм ва чарм маҳсулотлари, дори-дармон экспорт қилса, четдан шакар, пўлат, каноп, кимёвий ашёлар олиб келади. Айни вақтда Ҳиндистоннинг ўзаро ташқи иқтисодий алоқаларининг йиллик кўрсаткичи 26 миллиард АҚШ долларини ташкил этмоқда. Ушбу кўрсаткичлар эса мамлакатимизда бундан-да каттароқ ўзгаришлар ясалишидан далолат бериб турибди.

— Жаноб элчи, айни вақтда мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари, унинг келажаги ҳақида нималар дея оласиз?

— Бу хусусда жуда кўп гапириш мумкин. Аммо мен мухтасар қилиб шуни айтмоқчиманки, биз Ўзбекистон билан алоқаларга азалдан алоҳида эътибор бериб келамиз. Мамлакатимиз Ўзбекистон мустақиллигини биринчилар қаторида тан олди. Деҳли ва Тошкент ўртасида мунтазам ҳаво йўли очилди. Шу ўринда айтиш жоизки, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг хорижга дастлабки сафари юртимизга бўлгани ҳам катта аҳамиятга эгадир. Ҳаммамиз яхши биламизки, 1993 йилнинг май ойида Ҳиндистон Бош вазири Нарасимха Рао мамлакатингизга расмий ташриф буюрди. Ана шу ташрифларнинг натижаси ўлароқ икки мамлакат ўртасидаги алоқаларнинг ривожига ҳисса қўшадиган бир қатор битим ва шартномалар имзоланди. Айниқса, Президент И. Каримовнинг Ҳиндистонга иккинчи бор қилган сафари ўзаро алоқаларимизни кенгайтириш ва чуқурлаштиришда муҳим роль ўйнади.

Ҳозирда юртингизда еттита йирик ҳинд-ўзбек қўшма корхонаси фаолият кўрсатмоқда. Яна олтита қўшма корхонанинг тижорат соҳиблари ўзбек ишбилармонлари билан ҳамкорлик қилиш ниятидалар. Техник ва иқтисодий ҳамкорлик дастурига мувофиқ, 30 га яқин ёшлар Ҳиндистонга ўзаро тажриба алмашиш учун юборилди. Улар дипломатия, ташқи савдо ва банк тизими бўйича етук мутахассис бўлиб қайтдилар.

Хуллас, мен ҳамкорлигимизнинг келажаги порлоқ бўлишига ишонаман. Тил, маданият ва санъат соҳаларидаги анъаналаримизнинг яқинлиги, халқларимиз ўртасидаги азалий дўстлик ришталари неча замонлар синовидан ўтиб, мустаҳкам илдиз отаётганлиги бунинг ёрқин далилидир.

«Халқ сўзи» мухбири
Фурқат САНАЕВ
суҳбатлашди.

«НАМАСТЕ, ҲИНДИСТОН!»

Ҳинд ва ўзбек халқлари минглаб йиллар давомида ҳамиша бир-бирига талпиниб яшаган, бир-бирининг маданиятини бойитиб келган. Азалий дўстлик сарчашмаларида улуғ ватандошларимиз, Беруний, Самарқандий, Бобур каби алломаларимиз туришган. Улар Ҳиндистон, унинг истеъдодли ва меҳнатсевар халқи ҳақида қимматли асарлар ёзиб қолдирганлар. Афсонавий ҳинд диёрига меҳр қўйиб, ўз истеъдодлари, юрак қўрларини шу замин равнақи, шону шуҳратига бағишлаб, Ҳиндистоннинг улуғ фарзандлари сафидан жой олганлар.

Ўзбекистонимиз мустақилликни қўлга киритгач, ҳамкорлик ва маданий алоқаларни янада мустаҳкамлаш учун кенг уфқлар очилди. Биринчи қалам сифатида пойтахтимизда Ҳиндистон Республикаси элчихонаси иш бошлади. Унинг қошида эса ҳинд маданияти маркази ташкил этилди. Ҳинд халқининг бой ва қадимий маданияти, ҳаёт тарзи ва миллий анъаналари, урф-одатлари билан қизиқадиган ва уларни қадрлайдиган юртдошларимиз учун бу ноёб армуғон бўлди. Ҳинд марказлари Осиё, Оврупо ва Африканинг йигирмага яқин мамлакатларида ҳам фаолият кўрсатиб келаяпти. У Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги сафидаги учта пойтахт шаҳарлар Москва, Алмати ва Тошкентда мавжуд.

Тошкентдаги ҳинд маданияти марказига таниқли олим ва жамоат арбоби доктор Винод Бхатия Сар раҳбардир. У Жавоҳарлаъл Неру ташаббуси билан вужудга келган Ҳиндистондаги собиқ Совет Иттифоқи халқлари дўстлик жамиятининг Бош котиби бўлган. Шунингдек, Деҳли университетининг профессори ҳамдир. Маданий марказнинг асосий вазифаси ҳинд халқининг маданияти, санъати билан қизиқадиган барча кишиларни бу халқнинг бой маданий меросини ўрганишга жалб этиш ва уларга ёрдам беришдир. Шу билан бирга, у икки халқ ўртасидаги маданий алоқаларни ривожлантириш, олий ўқув юртлари муносабатларини йўлга қўйиш, ўзаро талабалар алмашиб туриш, турли кўргазмалар, экспозициялар, танловлар ташкил этиш, ҳинд миллий байрамларини оммавий нишонлаш каби мақсадларни ҳам бажаради.

Маданият маркази расмий очилишидан анча илгари, 1994 йилдаёқ фаолият бошлаган эди. Қисқа муддатда маданият соҳасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйишда салмоқли ишлар амалга оширилди. Ҳинд мусиқаси, рақслари, киноси кечалари ташкил этилди. Ўзбек рассомларининг ҳинд мавзусидаги асарлари кўргазмаси очилди. Мактаб ўқувчилари ва талабалар ўртасида танловлар ўтказилди. Ҳинд олимлари пойтахт олий ўқув юртларида маърузалар ўқидилар. Марказ ҳинд тилига ихтисослашган мактаблар, олий ўқув юртлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатган. «Ҳамер» кўргазмалар саройида мусаввир Акмал Нурнинг ҳинд мавзуларига бағишланган асарлари кўргазмаси намойиш этилди. Тошкент давлат консерваториясининг «Суғдиёна» гуруҳи иштирокида ўзбек ва ҳинд мусиқа концертлари, шунингдек, оммавий қўшиқ ва рақс кечалари муваффақиятли ўтди. Ҳосил байрами — «Дивали» ҳинд маданият шайдоларида унутилмас таассурот қолдирди.

Марказ Ўзбекистонда ҳинд маданиятини тарғиб этиш билан чекланмасдан, ўзбек санъатини Ҳиндистонда кенг ёйишга ҳам кўмаклашмоқда. Хонанда ва созандалар, маданият делегацияларини ўзаро бордикелдилари йўлга қўйилмоқда. Ҳиндистон элчихонаси ҳамда ҳинд маданият маркази ёрдами билан Деҳлида ўтказилган ўзбек маданияти кечаси тилларда достон бўлди. Кеча қатнашчиларига Ўзбекистоннинг ўтмиши, бугунги ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи ҳужжатли фильмлар кўрсатилди. Ҳинд дўстларимиз ўзбек миллий қўшиқ, куй, рақслари билан танишиб, миллий таомларимиздан татиб кўрдилар.

Маданият маркази ҳамиша гавжум. Бу масканга қадам босишингиз билан ўзингизни Ҳиндистон заминида тургандек ҳис этасиз. Агар халқлар бир-бирларини тушунмасалар, бир-бирларига интилмасалар уларни ҳеч қандай сиёсат қовуштира олмайди. Марказда бўлганимизда бунга яна бир марта ишонч ҳосил қилдик. Унда бўлган ҳар бир киши ҳозирда Ҳиндистоннинг кўп қиррали ҳаёти, кенг манзараси билан яқиндан танишиш имкониятига эга. Марказда ҳафтада уч кун ишлайдиган ҳинд кинофильмлари салони ташкил этилган. Меҳмонлар ҳинд фильмлари ва эстрада мусиқасини тинглаб ҳордиқ чиқаришлари, ҳинд рақсларини ўрганишлари, йог билан шуғулланишлари, ҳинд таомларидан тановул қилишлари мумкин.

Марказ Ҳиндистоннинг фан ва ва маданият арбоблари, таниқли санъаткорларини Ўзбекистонга таклиф этиш, улар иштирокида суҳбатлар, учрашувлар ўтказиш, Тошкент кутубхоналарини ҳинд бадиий ва ойлик нашрлари билан таъминлаш, видеокутубхона ва ҳинд халқ миллий санъати музейини ташкил этишни ҳам режалаштирган.

Анвар КАРИМОВ,
«Халқ сўзи»нинг халқаро масалалар бўйича шарҳловчиси.

• Тадбиркорлар

ИККИНЧИ УМР

34 йил давомида Ғиждувон марказий касалхонасида шифокор бўлиб ишлаб, нафақага чиққан Сора Бурҳонова тадбиркорликка қўл урди

— Бундан мақсадим бойлик орттириш эмас, эл-улусга хизмат қилишдир, — дейди у. — Ёшлигимда кўп қийинчиликлар кўриб ўсдим...

Андижон тиббиёт институтида таҳсил олган опа узоқ йиллар давомида халқимиз саломатлиги йўлида меҳнат қилди. Яқинда, нафақага чиққач, фарзандларини ёнига олиб, «Бурҳон» хусусий фирмасини ташкил этди. Унинг тасарруфида шифохона, дорихона, тикув цехи ва аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш шохобчаси мавжуд. Шифохонага олий тоифадаги шифокорлар, билимдон ҳамширалар ишга таклиф этилган. Бу ерда болалар касаллиги, кўз ҳамда нерв хасталигига чалинганлар даволанади, физиотерапевтик муолажа ҳам олиб борилади. Қисқа муддатда 120 га яқин бемор шифо топди, 50 га яқин киши кўз касали бўйича операция қилинди. Кўрсатилган хизматдан бирор киши ҳам норози бўлгани йўқ. Улар бу ерга «Мен ҳам шифо топаман» деган ишонч билан келишади. Бунинг асосий сабабларидан бири-опа касалнинг қўлига қарамайди, улар керакли дори-дармонни топиб келишолмаса ўзи ёрдамлашади. Бева-бечоралардан ҳиммат ва саховатини аямайди. «Мақсадим, — дейди опа, — ночорларга, кам таъминланган ҳамда кўп болали оилаларга, ўқитувчи-ю шифокорларга, мактаб ва боғчаларга ёрдам қилиш. Ҳозирги кунда қўлимиздан келганича шаҳардаги Пушкин, Фитрат номли мактабларга, боғчаларга дори-дармонлар улашдик. Бундан кейин ҳам ана шундай хайрли ишларни давом эттираверамиз».

Фирманинг «Ғиждувон-Бухоро», «Ғиждувон — Бухоро — Тошкент» йўналишларида қатнаётган автобуслари давлат транспортига нисбатан арзон хизмат кўрсатаётир. Юк ташиш транспортлари эса буюртмаларни тез ва соз бажармоқда. Тикув цехида эркак ва аёллар ҳамда болаларнинг чиройли кийим-кечаклари тайёрланиб, сотувга чиқарилаётгани ҳам қўшимча даромад олиш имкониятини бераётир.

Бундан 9 ой илгари 2 минг сўмлик дори-дармон билан иш бошлаган «Бурҳон» хусусий фирмаси бугун ривожланиш сари қадам қўймоқда. Ҳолбуки, Сора опа нафақада қарилик гаштини суриб юравериши ҳам мумкин эди, лекин фидойилик, ўз касбига бўлган меҳр-муҳаббат уни яна жўшқин ҳаёт сари етаклади. Ҳа, 60 ёшга бориб қолган аёл баъзи эркаклар қўлидан келмайдиган ишларга бел боғлади.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳазорасп туманида миллий халқ ҳунармандчилиги, хусусан, тунукасозлик, мисгарлик, дурадгорликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда, халқ усталари учун зарур шарт-шароитлар яратилмоқда.
СУРАТДА: тунукасоз Шавкатжон Худойберганов.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ҚУРИЛИШ АШЁЛАРИ КЎПАЙМОҚДА

Оҳангарон қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси ниҳоят талайгина қарзлардан қутулиб, ўтган йилни уч ярим миллион сўм даромад билан якунлади.
Бунга қандай эришилди?

— Биз, аввало, истеъмол бозорини ўргандик, — дейди бош директор вазифасини бажарувчи У. Йўлдошев. — Шунга қараб айрим бозори касод маҳсулотларни тайёрлашдан воз кечишга тўғри келди. Уларнинг ўрнига қурилиш учун зарур маҳсулотлар, шунингдек, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш кўпайтирилди.

Бирлашма темир йўл қурилиши учун темир-бетон шпал ишлаб чиқариш жиҳатидан Марказий Осиёда ягона ҳисобланади. Ана шуни ҳисобга олиб, ўтган йили одатдагидан уч баравар кўп — 110 минг дона шпал ҳамда 214 минг куб метр қум-шағал тайёрлашга эришилди. Шу тарика маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми салкам 200 фоиз ўсди, сифати яхшиланди. Якка тартибда уй-жой қуриш учун тайёрланаётган турли деворбоп блоклар, айниқса, манзур бўлаётир. Буларнинг натижаси ўлароқ олинаётган даромад ҳам ортмоқда. Унинг талайгина қисми жамоамиз аъзоларини ижтимоий ҳимоялашга сарфланаётир. Ишчиларнинг маоши ҳозирдаёқ ўртача икки минг сўмга етди. Оталиқдаги 10-ўрта мактаб капитал таъмирдан чиқариб берилди.

Бирлашмада ҳозир яна бир янгилик — чиқитсиз ишлаш технологияси муваффақиятли ўзлаштирилмоқда. Бу эса олинаётган даромадни янада кўпайтириш, шунингдек, атроф-муҳит мусаффолигини таъминлаш имконини берадн.

(ЎзА).

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

ЯНГИ СУПЕРМАРКЕТ

Жиззах шаҳрининг Ш. Рашидов номли хиёбонида «Наврўз» супермаркети иш бошлади. Қарийб минг квадрат метр майдонни эгаллаб турган икки қаватли улкан бино пештахталарига ўн миллион сўмлик ноёб халқ истеъмол моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари чиқарилди.

Бу вилоятдаги ана шундай супермаркет савдо марказларининг саккизинчисидир.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

НАВОИЙШУНОСЛИККА БАҒИШЛАНДИ

Тошкент давлат шарқшунослик институтида Алишер Навоий таваллудининг 555 йиллигига бағишлаб «Ўзбекистон истиқлоли ва навоийшунослик истиқболи» мавзуида илмий-амалий давра суҳбати ўтказилди.

Анжуманда сўзга чиққанлар шу вақтга қадар Алишер Навоийнинг йигирма жилдлик асарлар тўплами ва беш жилдлик шоир асарлари луғати чоп этилганини қайд этди. Суҳбатда улуғ мутафаккирнинг ҳаёти ва фаолиятини, унинг бой адабий меросини мустақиллик нуқтаи назаридан янада теранроқ ўрганиш лозимлиги таъкидланди.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

ЎЗ САМОЛЁТЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРАДИ

Индонезия яқин давр ичида ўз миллий самолётларини ишлаб чиқаришни йўлга қўяди.

Шу давргача мамлакат миллий самолётсозлик компанияси лицензия асосида чет эл фирмалари маҳсулотларини ишлаб чиқараётган эди.

Индонезия миллий самолётсозлик компанияси президенти Херу Сантозонинг таъкидлашича, лойиҳалаштирилаётган «РА-1» ва «РА-2» русумли янги самолётлар 70 нафарга яқин йўловчини ташишга мўлжалланган. Компания президенти 1997 йил июнь ойида Жакартада бўладиган «ИАШ-2» халқаро авиация кўргазмасида ана шу янги самолётлар ҳам намойиш этилишини айтди.

ГАЗ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ УЧУН...

Туркия Босния ва Герцеговинани газ билан таъминлаш муаммосини ҳал этиш учун ушбу мамлакатга зудлик билан 6 миллион АҚШ доллари миқдорида ёрдам беришга қарор қилди.

Халқаро кузатувчиларнинг фикрича, Боснияда газ билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилишга камида 500 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маблағ талаб қилинади.

ЯГОНА НОМЗОД

«Зюддойче Цайтунг» газетасининг ёзишича, Россиянинг бўлажак Президенти лавозимига ягона муносиб номзод бу — Борис Ельциндир.

Мабодо бирон-бир сабаб билан Президент ўз номзодини илгари сура олмаса, умуман, Президент сайловини ўтказиш муаммо бўлиши ҳам мумкин, дейилади ушбу мавзуга бағишланган мақолада.

«АВРАСИЯ» КЕМАСИ

Россия оммавий ахборот воситалари «Аврасия» кемасининг Сочига қайтиб келиши ва Первомайскоедаги воқеаларнинг натижаларини шарҳламоқда.

«Комсомолская правда» газетаси, «Турклар терроризмга қарши қандай курашиш кераклигини Кремлга кўрсатиб қўйди», деб ёзади. Мақолада кемада гаровга олинганларни озод этиш бўйича бирорта ҳам ўқ ишлатилмагани, Россиядан фарқли ўлароқ, жиноятчилар Туркия қонунлари олдида жавоб бериши таҳсинга лойиқлиги таъкидланган.

ТАКЛИФ РАД ЭТИЛДИ

Афғонистон ҳукуматига мухолифатда бўлган «Толибон» ислом ҳаракати раҳбарлари мамлакат Президенти Бурҳониддин Раббонийнинг рамазон ойида вақтинчалик ўқ отишни тўхтатиш ҳақидаги таклифини рад этди.

«Толибон»нинг расмий вакили Масъум Афғоний толиблар Президент Раббоний ҳукуматини қурол ёрдамида ағдариб, бутун мамлакатда ҳақиқий ислом давлатини барпо этмагунча урушни давом эттираверишини таъкидлади.

Айни вақтда Кобул радиоси «Толибон» ҳарбий бўлинмаларининг мамлакат пойтахти ва ҳукуматга содиқ бўлган ҳарбий қисмларни ўққа тутгани ҳақида хабар берди.

ВАКОЛАТХОНА ОЧИШМОҚЧИ

Япония ҳукумати Босния ва Герцеговинада ваколатхонасини очишга қарор қилди.

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамасининг хабар беришича, Япония Босния ва Герцеговинани мустақил давлат сифатида тан олган пайтдан бошлаб ваколатхона очишни мўлжаллаган. Япония ахборот воситаларида эса мамлакат январь ойининг охиригача Боснияни тан олиши мумкин, деб таъкидланмоқда.

РАМАЗОНДАН СЎНГ

«Иордан дарёсининг ғарбий қирғоғида ва Ғазо секторида бўлиб ўтган сайловлар Фаластин мустақиллиги учун қўйилган дастлабки қадамдир», деди Фаластин озодлик ташкилоти ижроия раиси Ёсир Арафот.

Фаластин Мухторияти кенгаши вакили Набил абу Родейнанинг маълум қилишича, кенгашнинг илк мажлиси Ёсир Арафот раислигида 20 февралда, яъни Рамазон ойи тугагандан кейин чақириладиган бўлди.

«БИЗ ТАЙЁРМИЗ», – ДЕДИ ВАЗИР

Исроил ташқи ишлар вазири Эхуд Барак ўз мамлакатининг Сурия билан тинчлик ўрнатишга тайёр эканини яна бир бор таъкидлади.

Унинг айтишича, яқин кунларда АҚШда ўтадиган Президент ва Исроилдаги парламент сайловлари тинчлик жараёнининг боришига салбий таъсир этмайди. Шунингдек, у АҚШнинг Мэриленд штатида ҳарбий синчилар иштирокида бошланадиган Исроил-Сурия музокараларига муносабат билдириб, музокараларнинг навбатдаги босқичи ўзаро хавфсизликни таъминлашда ижобий натижалар бериши мумкинлигини айтди.

830 МИЛЛИОН ЛИТ

1996 йил январь ойигача Литвада 4938 та қўшма корхона рўйхатдан ўтган. Уларнинг мамлакат иқтисодиётига киритган сармояси эса 830 миллион литни ташкил этди.

Литва Иқтисод вазирлигининг мамлакат ижтимоий-иқтисодий истиқболларини белгилаш юзасидан тайёрлаган маълумотномасида шундай дейилади.

Литвада хорижий сармоялар биринчи навбатда энергетикани ривожлантириш, транспорт, алоқа ва атроф-муҳитни ҳимоя қилиш соҳаларига, шунингдек, ижтимоий эҳтиёжлар учун сарфланмоқда.

• Долзарб мавзу

«ДАВРА СУҲБАТИ» ЎТКАЗИШ БИЛАН ҒАЛЛА КЎПАЙМАЙДИ

Ўтган йили Қашқадарё вилоятида ғалла етиштириш режаси барбод қилинди

ВАЗИРЛАР Маҳкамасида ғалла ва пахта етиштиришнинг 1995 йилги якунлари ва 1996 йил режаларига бағишлаб ўтказилган йиғилишда Президент И. Каримов ғалла мустақиллигига эришиш учун кураш жараёни суст бораётганлигининг туб сабабларини очиб берди. Бу борадаги камчилик ва нуқсонларга чек қўйишнинг аниқ-тиниқ йўлларини баён этди. Ушбу йиғилиш таассуротлари Қашқадарё вилояти ҳокимлигида бўлиб ўтган бир тадбир тафсилотларини ёдга солди.

АВВАЛО, шу куннинг энг долзарб муаммоси, Президент бошлиқ республика ҳукуматининг диққат марказида турган масала — ғаллачиликка бағишланган «Давра суҳбати»нинг ҳокимлик биносида ўтказилгани матбуотчилар бир ёқда турсин, ҳатто қатнашчиларнинг ўзларига ҳам эриш туюлди. Аммо вилоят ҳокимининг қишлоқ хўжалиги бўйича муовини, «Давра суҳбати»нинг ташаббускори Райим Раҳмоновнинг фикрича, тадбирнинг ҳокимликда ўтказилиши масалага ҳар томонлама салобат бахш этиб, соҳадаги ишларни жонлантириб юбориши керак эди. Тўғри, гап у ёки бу йиғиннинг қаерда ўтишида эмас, балки унинг натижаси, якуний хулосаларида. Яъни «Давра суҳбати» ғаллачиликни ривожлантиришнинг янги-янги қирраларини очиши, муаммоларнинг ечимини белгилаб бериши керак эди. Унда иштирок этган тажрибали ғаллакору мутахассислар шуни кутишганди. Афсуски, бундай бўлмади. Ҳоким муовини бошқарган «Давра суҳбати»да айрим бригада ва хўжаликлар эришган ютуқларни такрор ва такрор қайд этишдан, кўз-кўз қилиб мақташдан нарига ўтилмади. Ваҳоланки, ғаллачиликни ривожлантириш йўлида тўғаноқ бўлиб турган муаммолар тўлиб-тошиб ётибди. Чунончи, ўтган йили дон етиштириш режасининг бажарилмагани чуқур таҳлил қилиш учун тайёр мавзу эмасми? Режанинг ора йўлда қолиб кетганлиги сабаблари ўша давра суҳбатида чуқур ўрганилиб, қаерда ва қандай хатоларга йўл қўйилгани бу йил уларни такрорламаслик йўлларини аниқ-тайин белгилаб олиш учун тайёр манба бўлолмасмиди? Афсуски, суҳбат иштирокчилари умид қилган бу масалалар бир четда қолиб, айрим илғорларнинг ҳалол меҳнатлари маҳсули бўлган рақамлар қайта-қайта мақталди.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади: вилоятда ғалла етиштириш режаси барбод этилган бир пайтда саноқли хўжалик ва бригадаларга тегишли ютуқларни гўё вилоятникидек, кўкларга кўтариб мақташ қайси мантиққа тўғри келади? Бунга ҳам қаноат қилмай, давра суҳбати тафсилотлари «Қашқадарё ҳақиқати» газетасида бир саҳифа қилиб босилганини қандай изоҳламоқ керак? Бу ҳам етмагандай, кўп нусхада алоҳида плакат-саҳифа чоп этилганига нима дейсиз?

Энди мана бу рақамларнинг мағзини чақиб кўрайлик. Ўтган йили вилоятда 336 минг, шу жумладан, 153 минг гектар суғориладиган ерларга ғалла экилган эди. Ҳосилдорлик сувли ерларда 23 центнер, лалмида эса 7,2 центнерга тўғри келди. Бу республиканинг ўртача кўрсаткичидан анча кам. Деҳқонобод туманида суғориладиган ерлардан 13 центнер, Косон туманида 16 центнер, Муборак, Ғузор, Баҳористон туманларида 16-18 центнердан ҳосил олинган экан, уларни ғаллакор десак тўғри бўлармикин? Шу туманлардаги бор-йўғи 5-8 центнердан «хирмон кўтарган» ўнлаб хўжаликларнинг «ғаллакор»ларини-чи? Вилоят бўйича 50 та хўжаликда ҳосилдорлик 10 центнерга ҳам етмаган экан, бу суғориладиган ерларни увол қилиш эмасми?

Ўтган йили вилоят туманларида 48 хўжалик танлаб олиниб, уруғлик арпа ва буғдой етиштиришга йўналтирилган эди. Лекин умумий ҳосил чўғи паст бўлгани боис давлат режасини нима қилиб бўлса ҳам бажаришдек эски жазава ҳуруж қилиб, «топшир-топшир» пайтида уруғлик доннинг кўп қисми қабул пунктларига ўтказиб юборилди. Оқибатда уруғчилик хўжаликлари бошқаларни уруғлик буғдой ва арпа билан таъминлаш нари турсин, ўзлари учун ҳам кераклигини ғамлаб қололмадилар.

Ҳозир вилоятда, ҳатто энг йирик ғаллачилик хўжаликларида ҳам уруғчилик агрономлари штати йўқ. Шу боис кўпчилик хўжаликларда дуч келган (тўғрироғи — топилган) арпа-буғдой нави экилаверади. Ваҳоланки, ҳар бир навнинг ўз агротехникаси бўлиб, у иқлим ва тупроқ танлайди. Зеро, боболеҳқонлар «ҳосилнинг боши — уруғдан» деб бежиз айтишмаган. Иқлим ва ер шароити ғаллачиликка мос бўлган вилоятда наҳотки боболеҳқонлар йўқ бўлса? Улар-ку, бор, бироқ мос нав ва етарли уруғлик билан таъминлайдиган мутасаддилар йўққа ўхшайди. Ёки бор бўлсалар-да, ўзларининг асосий вазифалари қолиб, «бошқа иш» билан шуғулланаётган кўринадилар.

Кейинги йилларда ғаллачилик соҳасида бўрттириб кўрсатиш, очиқроқ қилиб айтсак, қўшиб ёзишлар томир ота бошлаганга ўхшайди. Маълумотларга қараганда, ўтган йили вилоятда 475 минг 960 тонна дон ўриб-янчиб топширилган. Лекин қарийб 500 минг тонна дон етиштирилган вилоятда етарли миқдорда уруғлик жамғарилмабди. 76 минг 300 тонна ўрнига 58 минг тонна ғамланибди, холос. Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади, деганларидек, бу рақам ҳам хийлагина пуч экан. Масала моҳиятига чуқурроқ кириб борилса, ўша 58 рақами 38 бўлиб чиқади. Сабаби — ҳосилдорликни сунъий ошириб, йўқни бор қилиб кўрсатишдек бизга таниш жазава уруғлик ғаллани ҳам қўшиб ёзишга олиб келган кўринади. Акс ҳолда давлатга топширилганидан ташқари хўжаликларда қолдирилган 188,6 минг тонна доннинг катта қисми фермерларга, аҳолига топширилди, деб расмийлаштирилиб юборилгани-ю, бироқ Косон, Қарши, Ғузор, Деҳқонобод туманларида айрим фермерларнинг хўжаликлардан дон олишганини эслолмасликларини қандай тушунмоқ керак?

Давлатга топширилган доннинг катта қисми Қарши шаҳридаги 10-тегирмонда, Яккабоғдаги йирик ун заводида унга айлантирилиб, аҳоли эҳтиёжлари учун дўконларга чиқарилади. **Кейинги пайтларда деярли ҳамма қишлоқларда ҳам тегирмонлар қурилди. Қаранг, шу кўлбола тегирмонларда тортилаётган ҳар юз кило буғдойдан 8-10 кило кепак чиқаётгани ҳолда, давлатнинг замонавий мукаммал ускуналар ўрнатилган иккита йирик корхонасида 100 кило уннинг 30(?) килоси кепакка «айланиб» кетаётган экан. Бу ерда қандайдир сир-синоат йўқмикин?**

Кези келганда яна бир нарсани айтиш жоиз. Уруғлик етишмаслиги баҳонасида 30 минг гектар майдонга кузда дон экилмай қолди. Тўғри, бу камчиликнинг ўрни тўлдирилиб, баҳорда уруғ сепилиши мумкин. Аммо баҳорикор ғалланинг кузда экилганидек мўл ҳосил тўкишига ким кафолат беради? Қолаверса, у қачон пишади-ю, ўрнига нима экишга улгурилади?

Шунча камчилик ва нуқсонлар, ечимини кутаётган муаммолар туриб, вилоят миқёсидаги катта давра суҳбатида айримларнинг ютуғини гўё умумникидек кўз-кўз қилишдан нарига ўтмаслик ҳақиқатан ҳам кишига эриш туюлади. Ахир юқорида келтирилган камчиликлар таҳлил этиш, сабабларини аниқлаш, тегишли хулосалар чиқариш битта эмас, ўнта давра суҳбати учун етарли-ку!

Ҳамон шундай қилинмаган экан, ҳеч бўлмаса ўша илғорларнинг тажрибаларини ўрганиб, оммалаштириш борасида амалий тадбирлар белгилаш мумкин эди-ку? Уларнинг далаларида ўз-ўзидан мўл ҳосил етилиб қолмагандир? Ёки ҳазрат Хизр келиб, уларнинг ғаллазорларига ҳассасини тиқиб кетмагандир? Масалан, **Китоб туманида 7,6 минг гектар суғориладиган ерга ғалла экилиб, 34 центнердан, лалмида эса 15,2 центнердан ҳосил олинди. Бу туманда суғориладиган майдонларда ғалладан барқарор юқори ҳосил олишнинг ўзига хос тажриба мактаби яратилган.**

Шаҳрисабз, Касби туманларида 32-34 центнер, Китоб туманидаги Охунбобоев номли, Каромат Рустамова номли, Мейли Бобоев номли, Шаҳрисабз туманидаги Жўра Элбоев номли, Болта Фозилов номли, Касби туманидаги А. Навоий номли, «Пахтакор», «Ғалаба» жамоа-ширкат хўжаликларида 42-51 центнердан хирмон кўтарилди. Қамаши туманидаги «Ғаллакор» жамоа-ширкат хўжалигида лалмикор ерларда алмашлаб экиш тўла жорий этилган. Ҳар йили ғалла майдонларининг 33 фоизига кунгабоқар, нўхат, зиғир, полиз экилади. Шу тариқа ғалла майдонлари ҳар уч йилда янгиланиб борилади. Буларнинг ҳаммаси бошқа хўжаликларда ҳам жорий этиш учун тайёр тажриба эмасми? Президент бошлиқ ҳукуматнинг ғалла сиёсатини тўғри тушунган раҳбарлар арзимаган ютуқни байроқ қилиб кўтариш ўрнига ўз ишига танқидий кўз билан қарайди, ютуқларни кўпайтириб, ғалла мустақиллигига эришишга салмоқли ҳисса қўшиш пайида бўлади.

Президентимиз Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда: «Биз сидқидилдан ишлаганни бошимизга кўтарамиз» деганда, айнан шундай раҳбарларни назарда тутди ва «...юқоридаги кайфиятда юрганлар билан эса муроса қилолмаймиз» деганда, яхшисини ошириб, ёмонини яширадиганларга ишора қилди. Бундан хулоса шуки, ҳар ким экканини ўрадиган пайтлар яқинлашиб қолди.

Гапнинг индаллосини айтадиган бўлсак, ғаллачилик соҳасидаги муаммоларни ечиш учун у қадар катта салоҳият шарт эмас. Фақат деҳқонга рисоладагидек шарт-шароит яратиб берилса, бас. Бу беистисно ҳамма бўғин ва соҳа раҳбарларининг асосий бурчи. Деҳқон эса ҳеч қачон юзини ерга қаратмайди, бунга орияти йўл қўймайди.

Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ,
«Халқ сўзи»нинг деҳқончилик мажмуи бўйича шарҳловчиси.
Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи»нинг Қашқадарё вилояти бўйича мухбири.

Қиш кунлари эл дастурхонини янги мева-сабзавотлар билан таъминлашда Сирдарё туманидаги «Синдоробод» жамоа хўжалиги иссиқхонаси аъзоларининг ҳам хизмати катта. Улар ўтган йили эл дастурхонига режадаги 6 миллион ўрнига 9,5 миллион сўмлик маҳсулот тортиқ этишганди. Жамоа аъзоларининг бу йилги режалари ҳам катта.

СУРАТЛАРДА: иссиқхонадан лавҳалар.

Н. АЛМУРОДОВ олган суратлар.

РЕСПУБЛИКА ҚЎШИҚЛАР КЎРИК-ТАНЛОВИ

ҲАЙЪАТИНИНГ НАВБАТДАГИ ЙИҒИЛИШИДАН

Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллигига бағишлаб ўтказилаётган «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танлови эълон қилинган кундан бошлаб республика Бастакорлар уюшмаси гавжумлашиб бормоқда. Бу ерда мазкур тадбирни ўтказиш бўйича штаб ташкил этилган.

Бўлиб ўтган йиғилишда қўшиқлар кўрик-танлови ҳайъати раиси, Санъатшунослик илмий-текшириш институти директори, профессор Тўхтасин Ғофурбеков республика вилоят ва туманларида, шунингдек, Қорақалпоғистонда ўтказилган танловнинг биринчи босқичи ҳақида муфассал ахборот берди. Ҳокимликлар қарори билан ғолиблар учун мукофотлар ажратилган. Танлов шартига кўра, шеър муаллифлари, бастакорлар ва хонандалар тақдирланадилар. Ижрочилар ёшининг чегараланмаганлиги эса умрбоқий қўшиқлар яратилиши ва янги номлар кашф этилишининг гаровидир. Жанрлар ҳам чегараланмаган бўлиб, классик мақомдан бошлаб замонавий эстрадага ҳам тааллуқлидир. Ҳа, қўшиқ қуш каби парвозланиб, қалбларни тўлқинлантиради, инсонни меҳнат ва қаҳрамонликка чорлайди, бирлаштиради, уларда муқаддас ватанпарварлик туйғусини уйғотади.

Йиғилишда қатнашган бастакорлар, шоирлар ва хонандалардан Д. Омонуллаева, Ф. Зокиров, А. Назаров, А. Жўраев, Р. Юнусов, Ф. Мамадалиев. Р. Фарҳодий ва бошқалар ҳам юқоридаги фикр-мулоҳазаларни эътироф этдилар. Чиндан ҳам кўрик-танлов қўшиқчилик санъати ривожида кескин бурилиш ясайди.

Шу кунларда ҳайъатга танловда ижро этиладиган қўшиқларни қаерга, қай йўсинда юбориш керак, улар қандай кўриб чиқилади, деган саволлар билан мурожаат этилмоқда. Кўпгина қўшиқлар эса «Қўшиқлар кўрик-танловига» белгиси билан газеталарга, радио ва телевидениега юборилябти. Бу тўғри эмас. Аввало, иштирокчилар вилоят ва туманларда ўтказилаётган дастлабки саралаш босқичида қатнашишлари шарт. Бунда улар фонограммасиз, яъни жонли равишда бир ёки бир неча қўшиқлар ижро этишлари мумкин. Танловнинг биринчи босқичи Наврўз арафасида тугалланади. 1;2 ва 3-ўринни олганлар республика кўрик-танлови ҳайъати эътиборига ҳавола этилади.

Ҳайъат томонидан жорий этилган 10 балли система асосида мусиқа, шеър ва ижрочилик қобилияти баҳолаб борилади.

Ўзбекистон Бастакорлар уюшмасининг раиси Р. Абдуллаевнинг таъкидлашича, мусиқачиларнинг катта гуруҳи жойларда танловнинг дастлабки босқичида қатнашиб, ёш ижодкорлар билан ишлаяпти.

Умуман, қўшиқлар кўрик-танловига оид барча саволлар юзасидан Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси қошидаги штабга мурожаат этиш мумкин (Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 69-уй. Телефонлар: 33-26-01, 33-20-28, 33-08-67).

Д. САИДОВА,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

• «Ўзавтотранс»: якун ва режалар

ЖАМИЯТ МАНФААТИ ЙЎЛИДА

«Ўзавтотранс» давлат-ҳиссадорлик корпорацияси кенгаши йиғилишида бултур тармоқда иқтисодий ислоҳотларни ҳаётга татбиқ этиш бўйича амалга оширилган ишларнинг якунлари муҳокама қилиниб, 1996 йил вазифалари белгилаб олинди. Шу муносабат билан биз корпорация бошқарувининг раиси, иқтисод фанлари доктори Л. А. АҲМЕТОВ билан суҳбатлашдик.

— Республикамизда кўп қиррали иқтисодни вужудга келтириш, корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш ишида корпорациямиз жамоаси фаол қатнашмоқда, — деди Лерик Аҳметович. — Автотранспортдан унумли фойдаланиш бўйича 1991 йилда бошланган бу тадбир самара бера бошлади. Одамларда ўз меҳнати натижасига қизиқиш уйғонди. Айни чоғда мураккаб ўтиш шароитида тармоқдаги меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимоя қилиш борасида кўплаб ишлар амал оширилмоқда.

Албатта, автомобиль транспортидаги ўзгаришлар мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов томонидан белгилаб берилган беш тамойил асосида, халқ хўжалиги барча тармоқлари тизимидаги ислоҳотлар доирасида олиб борилмоқда. Бу тамойилларни изчил амалга ошириш эса ўз навбатида мамлакатимизда ижтимоий-сиёсий барқарорликни таъминлабгина қолмасдан, балки иқтисодий ислоҳотлар йўлида ишонч билан қадам ташлаш имконини бермоқда.

Агар бевосита корпорациямиз ҳақида гапирадиган бўлсак, бугунги кунда унинг таркибида 237 та нодавлат шаклидаги хусусий корхона фаолият кўрсатмоқда. Бу эса жами корхоналарнинг 73,9 фоизини ташкил этади. Ана шу корхоналар ҳозир юк ташишнинг 74 фоизини, йўловчилар ташишнинг 87, қурилиш-монтаж ишларининг 97 ва саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг 63 фоизини бажаришмоқда. Сўнгги рақамдан таажжубланмасангиз ҳам бўлади. Чунки корпорация бўлинмалари юк ва йўловчиларни ташиш билан бир қаторда ишлаб чиқариш фаолияти билан ҳам шуғулланмоқда. Корхоналаримизда тележкалар, автосарой асбоб-ускуналари, автомобиллар учун эҳтиёт қисмлар, халқ истеъмол моллари тайёрланаётгани бунинг яққол далилидир.

— Маълумки, сиз раҳбарлик қилаётган корпорация тизимида хусусийлаштиришнинг ҳиссадорлик шаклига катта эътибор берилмоқда. Бунга кейинги йилларда барча бўлинмалар акционерлик жамиятларига айлантирилганини мисол қилиб келтириш мумкин. Бу тадбир жамоалар ишининг яхшиланишига қандай таъсир кўрсатаяпти?

— Биринчи навбатда, автобус ва такси саройлари имкониятларидан фойдаланиш даражаси ошди. Мижозларнинг юкларни ташиш бўйича талаблари тўла қондирилмоқда. Ҳиссадорлик жамиятлари ишчи-хизматчиларининг ойлик маошлари ва уларни ижтимоий ҳимоялаш кўрсаткичи бирмунча ўсди. Хусусий мулк эгаси бўлган ва мунтазам равишда яхшигина дивидент ола бошлаган кишилар эса янгича ишлай бошладилар. Бунга аниқ мисоллар келтиришим мумкин. Масалан, ўтган йилнинг 9 ойи мобайнида «Тошшаҳарюктранс» концернига қарашли биринчи автокорхонада ҳар бир акционернинг дивиденти уч минг 627 сўмни ташкил этди. Бу кўрсаткич шу ташкилот тасарруфидаги 3-автокомбинатда 8.109, 127-автокорхонада эса 7.623 сўмга тенг бўлди. Бу ҳол ўз навбатида ўша жамоаларда иш ҳақи миқдорининг кўпайишини таъминлади.

Бундан ташқари, ўтган йил мобайнида Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси ёрдамида корпорациямиз тизими томонидан ишлаб чиқилган акциялар мунтазам равишда «Ким ошди» савдосига қўйиб борилди. Яъни, унда 170 та ҳиссадорлик жамиятининг 123,4 миллион сўмлик акцияси мижозларга таклиф этилди. Уларнинг асосий қисмини корхоналарнинг ўзи сотиб олди. Бу дегани, 1995 йилгача ташкил этилган барча ҳиссадорлик жамиятлари сотишга мўлжалланган акциялар пакетига эга бўлди. Фақат давлатга тегишли 26 фоиз қимматбаҳо қоғозларгина харид қилинмади, холос. Шунга қарамасдан, акционерлик жамиятларининг меҳнат жамоалари ўз корхоналарининг тўла ҳуқуқли хўжайинлари бўлиб қолдилар.

— Кўп укладли иқтисод хусусида гап кетганда, айни хусусий мулкнинг акционерлик шаклига ёпишиб олиш тўғри бўлармикин?

— Албатта, нотўғри бўлади. Шу боис биз ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг энг мақбул усуллари бўйича ишларимизни давом эттираяпмиз. Масалан, ўтган йилнинг декабрь ойидан «Тошвилоятюктранс» концернига қарашли Чирчиқ шаҳридаги 2-автопаркда тажриба тариқасида ҳайдовчиларга автомобилларни хусусий мулк қилиб бера бошлагандик. Бу тадбир янги бўлганлиги туфайли, албатта, олдимизда қатор муаммолар кўндаланг бўлди. Хусусий мулк эгалари қайси маблағ ҳисобига ўз машиналарига ёнилғи сотиб оладилар? Машиналар қаерда сақланади? Мижозларнинг ҳайдовчилар билан ҳисоб-китоби қай тарзда амалга оширилади? Пировардида ана шу ҳайдовчи меҳнатининг натижаси қандай қайд этилади? Мазкур масалалар ечими, албатта, ҳайдовчилар манфаати, транспорт сарф-харажатини камайтириш, мижозларга юқори даражада хизмат кўрсатишни талаб этарди. Шуни ҳисобга олиб, муаммоларни ҳал қилиш учун тегишли ҳужжатларни тайёрлаб қўйдик. Ўйлаймизки, Чирчиқ автокорхонасида тўпланган тажриба транспорт тармоғини ислоҳ қилишда муҳим аҳамият касб этади.

— Корпорацияда амалга оширилган ана шу тадбирлар аҳолига нима берди? Марҳамат қилиб, бу борада қилинган ишлар ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

— Бултур автотранспорт воситалари орқали 1819,6 миллион нафар йўловчи ташилди. Бу кўрсаткич 1994 йилга қараганда 22,3 миллионта кўпдир. Бунинг эвазига 4 миллиард 311,2 миллион сўм фойда олинди. Ҳокимликлар, халқ ноиблари ҳамда аҳолининг талабларига биноан, 25 та йўналиш ўзгартирилди ва янгидан 32 та йўналиш очилди. Ҳозирги кунда республикамизда уч мингга яқин автобус йўналиши мавжуд бўлиб, унинг 532 таси шаҳарлараро йўналиш ҳисобланади.

1995 йилда яна 219,8 миллион тонна юк, 400 минг тонна дон, икки миллион тоннадан зиёд пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ташилди. 47 та вазирлик ва муассасага қарашли корхоналар ҳамда ташкилотлар ўртасида тузилган 3450 та шартнома бажарилди.

Шунингдек, корпорациямиз автомобилчилари республикамиздаги энг йирик қурилиш иншоотларида самарали меҳнат қилмоқдалар. Қоровулбозор нефтни ишлаш заводи, «ЎзДЭУ авто» корхонаси, «Толлимаржон» сув омбори ва бошқалар шулар жумласидандир.

Маълумки, ҳукумат қарори асосида бизнинг корпорациямизга Дарё флоти ҳам қўшиб берилган. Ўтган йили Амударё ўзанида истеъмолчиларга кўплаб тонна халқ хўжалиги юклари етказиб берилди.

— Лерик Аҳметович, таҳририятимизга автотранспорт воситаларидан унумли фойдаланиш, айниқса, йўловчиларга хизмат кўрсатиш юзасидан аҳолидан кўплаб шикоятлар келмоқда. Бу хусусда нима дея оласиз?

— Дарҳақиқат, бу борада ҳамма нарса жойида, деб айтолмайман. Камчиликлар йўқ эмас, албатта, Бунинг объектив ва субъектив сабаблари бор. Аввало, хўжаликлараро алоқаларнинг узилиши туфайли юк ташиш автомобиллари ҳамда автобуслар сонининг камайганлиги сезилмоқда. Иккинчидан, бозор иқтисоди шароитида баъзи бир раҳбарлар корхонани техника билан таъминлаш масаласини ўзлари ҳал қилиш ўрнига, давлатдан ёрдам кутиб ўтиришибди. Шу сабабли, бултур бир неча автокорхона зарар кўриб ишлади.

Шунингдек, йўловчилардан тушган фойдага кўз олайтирувчи ҳайдовчилар ҳам ҳамон учраб турибди. Ўтган йили назоратчиларимиз томонидан юз мингга яқин қоида бузилишлар аниқландики, унинг зарари 6,5 миллион сўмни ташкил этди.

Тўғри, корпорациямиз ходимлари юқорида қайд қилинган қоида бузилиши ҳолатларига қарши изчил кураш олиб бормоқда. Бошқа йўл қўйилган камчиликлар ҳам таҳлил қилиниб, уларга ўз вақтида барҳам берилаётир.

Энди 1996 йилда «Ўзавтотранс» корпорацияси олдида турган долзарб вазифаларга келсак, иш самарадорлигини ошириш мақсадида иқтисодий ислоҳотлар дастурини ишлаб чиқдик. Ушбу ҳужжатга биноан, бу йил тармоқда мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш жараёни янада чуқурлаштирилади, ҳайдовчилар ўртасида рақобат юзага келтирилади, аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси ва сифати, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми кўпайтирилади, меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш борасидаги ишлар эса тағин-да такомиллаштирилади. Лўнда қилиб айтганда, жорий йилда яна 48 та корхона хусусийлаштирилиб, пировардида корпорацияга қарашли давлат тасарруфидаги жамоалар тўласинча тугатилади.

«Халқ сўзи» мухбири
Ғулом ЮСУПОВ
суҳбатлашди.

Акциядорлик тижорат ривожланиш сармоя банки САРМОЯБАНК (ИНВЕСТБАНК)нинг *1996 йил 1 январигача бўлган* БАЛАНСИ

Моддаларнинг номи	Актив (минг сўм)	Пассив (минг сўм)
1. Устав фонди		10084
2. Резерв (эҳтиёт) фонди		4625
3. Махсус ва бошқа фондлар		11020
4. Хорижий нақд валюта	236	
5. Хорижий валютадаги ва жорий ҳисоб варақлардаги операциялар	223	223
6. Ўз. Респ. МБ кредит ресурсларини тартибга солиш фонди	39289	
7. Ўз. Респ. МБдаги мухбирлик ҳисоби	39467	
8. Мижозларнинг ҳисоб рақамлари		64293
9. Берилган кредитлар	68415	
Шу жумладан:		
тўланиши кечиктирилган қарзлар	22023	
кредит учун фоизлар	25458	
10. Бошқа банкларга берилган кредитлар	15000	
11. Корхоналарга уларнинг хўжалик фаолиятида иштирок этиш учун ўтказилган маблағлар	872	
12. Депозит ҳисоблари		48980
13. Фуқароларнинг жамғармалари		53
14. Ҳисоб-китоблардаги маблағлар	980	18187
15. Бошқа дебиторлар ва кредиторлар	2842	2419
16. Арзонбаҳо ҳамда тезда эскирадиган предметлар, хўжалик инвентарлари	18018	
17. Келаси давр даромадлари		25458
18. Четга жалб этилган маблағлар	18284	
19. Йиллик фойда		18284
Баланс	**203626**	**203626**

1995 йилда жами 52953 минг сўм даромад олинган бўлиб, банкнинг харажатлари 34669 минг сўмни, фойдаси эса 18284 минг сўмни ташкил этди.

1995 йил учун банкнинг баланси бўйича маълумотлар "Ўзбанкаудит" АЖнинг 1996 йил 9 январдаги № 01001/7 - рақамли хати билан тасдиқланган.

Бизнинг мақсадимиз - ташаббускорлик, масъулият ва юқори малака орқали юксак кўрсаткичларга эришишдир!

Манзилимиз:
Тошкент ш., А. Навоий кўчаси, 18-уй.
Факс: ***410930.*** *Тел.:* ***41-03-90, 41-01-40, 44-09-61, 44-07-82, 44-07-83.***
Телекс: ***116644 AVESTRU.***
E-mall: ***c=ru; admd=rex400; prmd=taskent; o=invbank; s=lshmuh tashkent@sovam.com***

• Биз ва жаҳон

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ДУНЁГА ТАНИЛИШИГА ҲИССА ҚЎШАЁТГАН ЯПОН ОЛИМИ

Суҳбатдошим, Тошкентдаги Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтининг бўлим бошлиғи Баҳодир Турғунов бу фидоий инсон, унинг сахий феъли ҳақида сўзларкан:

— Бу одам бировга яхшилик қилиб яйрайди, — дейди шавқ билан охирги сўзга алоҳида урғу бериб.

Баҳодир аканинг бу эътирофи менга «Бундай иш ҳамманинг қўлидан келавермайди» қабилидаги таънадек эшитилади ва унга жавобан «Бизлар ҳам муваффақиятини кўриб, бировга яхшилик қилиб жу-да яйраймиз», дегим келади, лекин бу гапларим «ташқарига» йўл топа олмайди. Ўзимча хорижий олимнинг жўмардлигини тасаввур қиламан ва шунда XX асрни лол қолдирган япон мўъжизаси эмас, балки уни таъминлаган, юзага чиқарган «япон қалби»нинг гўзаллиги кўз олдимда намоён бўлади.

Доктор Кюдзо Като кўп синовларни бошидан ўтказиб, илм оламига қадам қўйди. Иккинчи жаҳон урушида Квантун армияси сафида жанг қилди. Асир тушиб, беш йил Сибир ўрмонларида ёғоч кесди. Рус тилини ўрганиб олгани жонига оро кирди. Озод бўлгач, газеталарда ишлади: ҳозиржавоб репортажлар билан бирга асирликдаги йиллари ҳақида «Сибир японияликлар қалбида» деган китоб ёзди. Ўтмишга мурожаат уни олис мозийга етаклади. Тарихни ўрганди, бу соҳа унинг севимли мавзуси бўлиб қолди. Осака шаҳридаги дунёга машҳур тарих музейи билан 14 йиллик илмий ҳамкорлик Катонинг кейинги фаолиятидаги бош йўналишни белгилаб берди.

— Осакадаги музейда, — дейди Баҳодир Турғунов, — ер юзидаги жами мамлакатларнинг кичик «нусхалари» тўпланган, десам муболаға бўлмайди. Олайлик, Ўзбекистон ҳақидаги бўлимда росмана ҳовли, барча жиҳозлари — Қўқон аравадан тортиб ток ишкомлари-ю, атлас кўрпачадан ёрғичоққача бор. Бунақаси дунёда бошқа топилмаса керак.

Като ана шу даргоҳда директор муовини бўлиб ишлади. Раҳбарлик ва илмий изланишлар унга тарих билан янада чуқурроқ танишиш имконини берди. Айниқса, ҳали инсоният тараққиёти такомиллашмаган бир даврда деярли Евроосиё қуриқлигини ягона ўқ атрофида бирлаштирган Буюк ипак йўли уни ўзига мафтун этди. Цивилизациянинг бу нодир кашфиётини тўлароқ ўрганишга киришди. 1988 йилда Токиога келиб, Буюк ипак йўлининг Ўрта Осиё ҳаётидаги ўрни мавзуига қизиқувчиларни тўплаб, махсус тўгарак ташкил этди. Албатта, бундан мақсад фақат илм билан шуғулланиш эмас эди, олим ўз юртининг ватанпарвари сифатида ипак йўлидан қатновчи карвонлар, умуман, мазкур ҳодисанинг Японияга нечоғлик дахлдорлигини ўрганишни асосий мақсад қилиб қўйди. У ороллар мамлакати, деб аталувчи, унча-бунча одамнинг қадами етиши қийин бўлган кунчиқар ўлканинг Буюк ипак йўли билан узвий боғлиқлигини исботлашга урғу берди. Бу ҳол бугунги Япониянинг қадимда ҳам ривожланган мамлакатлар қаторида бўлганини тасдиқлар ва уни азалдан дунёнинг маданий ўчоқларидан бири сифатидаги мавқеини оширарди.

Доктор Катонинг камтарона, айни пайтда улуғвор орзуси ана шундай эди. Фикрини тасдиқлаш учун турли манбаларни ўрганди, замонавий турмуш тарзини синчковлик билан кузатди. Унга бошқа халқлар кийимлари билан япон либослари рангидаги ҳамоҳанглик, биздаги найга ўхшаш чолғу асбобининг ўзларида мавжудлиги каби кичик унсурлар ҳам катта ҳақиқат — Япониянинг Буюк ипак йўлидаги мамлакатлардан бири эканини тасдиқловчи далилдек туюларди. Қолаверса, мамлакат илмий жамоатчилиги ва бадавлат фирмаларнинг ҳамкорлигида ташкил этилган «Ипак йўли Нара (Япониядаги шаҳарларнинг бири)га боради» деб номланган халқаро кўргазма ҳам ана шу фикрни тасдиқлашга қаратилганди.

— Японлар бир ишга киришишдими, уни энг сўнгги ютуқлар даражасида эплашади, — деб эслайди Баҳодир Азизович. — Нара кўргазмаси мўъжизалар мамлакатида мўъжиза бўлганди. Япониянинг дунё тараққиёти билан азалдан ҳамқадам, ҳатто йирик марказларидан бири бўлганини кўрсатишга йўналтирилган бу томошагоҳ 200 гектардан кўпроқ майдонни эгаллаган эди. Унда дунёнинг ривожланган 12 мамлакати қатнашган, ўзларидаги энг ноёб осори-атиқаларни намойиш этишганди. Мезбонлар иқтисодий алоқалар денгиз орқали бўлганини амалда исботлаш учун Ироқдан бутун бошли кемани ижарага олиб, сув йўли орқали юртларига олиб келишганди. Ўзиям бу кўргазма 6 ой давом этган, уни дунёнинг турли бурчакларидан ташриф буюрган миллионлаб одамлар кўрган эди.

Нара халқаро кўргазмаси яна бир воқеа туфайли бизнинг мамлакатимиз маданий ҳаётида эсда қоларли бўлди. Шу ерда Кюдзо Катонинг саъй-ҳаракати билан Ўзбекистондан ташриф буюрган меҳмонлар иштирокида икки томонлама шартнома имзоланди. 1988 йилда эришилган мазкур келишувга мувофиқ, олти йил давомида томонларнинг мутахассислари галма-гал икки мамлакатда бўлишади ва тарихий-археологик ёдгорликларни ўрганишади.

Шундай қилиб, 1989 йилда 8 япон олими Ўзбекистонга ташриф буюрди. Улар, асосан, Сурхондарёдаги Далварзинтепада қазишма ишлари ва тадқиқот олиб боришди. Самарқанд, Панжикент, Термиз, Шаҳрисабзда бўлиб, тарихий ёдгорликларни ўрганишди. Кейинги йил эса ўзбекистонлик 8 нафар олим Японияга сафар қилди. Улар Нара, Киото, Осака каби қадимий шаҳарларда бўлиб, ҳамкасблари билан илмий ҳамкорлик қилишди. Кейинги йилларда бундай борди-келдилар такрорланди, биргаликда кенг қамровли тадқиқотлар амалга оширилди. Бу изланишларни Япония томони моддий таъминлаб турди. Ҳамкорликдаги тадқиқотлар, икки илмий салоҳиятнинг биргаликдаги саъй-ҳаракатлари натижасида қимматли маълумотлар қўлга киритилгани шубҳасиз.

Юртимиз ҳудудидаги археологик маконларни ўрганиш учун олимлар «юришини» уюштиришдаги ташаббус профессор Кюдзо Катонинг Ўзбекистон-Япония дўстлигининг қарор топтиришдаги хизматларининг бир қирраси бўлса, бу борада олим фаолиятининг яна иккинчи, муҳим жиҳати ҳам мавжуд. У журналист, тадқиқотчи-таржимон сифатида ҳам ўлкамиз тарихи, бугунги кунини тарғиб-ташвиқ қилишда самарали ишлар қиляпти, мақолаю китоблар ёзаяпти, 1991 йилда эса «Жанубий Ўзбекистон қадимияти» деган ном остида 40 босма табоқдан иборат рангли суратлар билан безатилган альбом-қўлланманинг инглиз, япон, рус тилларда нашр этилишида бош-қош бўлганди. Бу қимматбаҳо китобнинг 2 минг донаси республикамиз илмий жамоатчилигига совға қилинди.

1987 йилда нашр этилган, Ўрта Осиё халқлари тарихи, бугунги ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи «Шимолий Ўрта Осиёнинг тарихи ва маданияти» деган рангли китоб нодир суратлар билан безатилишидан ташқари, ўз мундарижаси жиҳатидан ҳам қимматлидир. Айни кунларда Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида таҳсил олаётган Кенза Тавасакининг қисқа таржималаридан ҳам ундаги маълумотлар дунё олимлари учун топилма эканини билиб олса бўлади. Кенза доктор Катонинг шогирдларидан, у ўзбек тилини ўрганиш, қадимги маданиятимиз билан яқиндан танишиш мақсадида 2 йилдан буён аспирантура курсини ўтаяпти.

Кюдзо Като яқинда «Ўрта Осиёнинг буюк сиймолари» деган рисоласини кўп нусхада нашр этди. У аждодларимизнинг энг қадимги даврдан ҳозиргача бўлган ҳаёти ҳақида ҳикоя қилади. Китоб уч қисмдан иборат. Дастлаб Искандар Зулқарнайн истилоси, араб босқинчилиги ва мўғуллар ҳужуми ҳамда Спитамин, Муқанна, Темур Малик, Жалолиддин Мангуберди ҳақида сўз юритилади. Тараққиётда алоҳида хусусиятга эга бўлган ўрта асрлар таърифи иккинчи қисмда ўз аксини топган. Унда Ибн Сино, Амир Темур, Бобур, Алишер Навоий сингари шахслар ҳаёти ва фаолияти қисқача акс этган. Мазкур бўлимда соҳибқирон Амир Темур таърифига кенг ўрин берилган (китобнинг умумий ҳажмидан бешдан бир қисми миқёсида), ҳали кўпчиликка маълум бўлмаган суратлар илова қилинган. Китобнинг учинчи қисмида Россиянинг Ўрта Осиёни босиб олишидан ҳозирги кунларгача бўлган тарих қаламга олинган.

Хуллас, Като Япония учун Ўзбекистонни кашф қилмоқда, бу иккала мамлакат ўртасидаги ҳар томонлама алоқалар ривожига катта ҳисса қўшаяпти. У яқинда ҳам юртимизда бўлди. Фарғона водийси бўйлаб бир ҳафта давом этган саёҳатидан янги таассуротлар олиб қайтди. Эндиликда олим Санъатшунослик институтининг фахрий докторидир. Икки томонлама ижодий ҳамкорлик эса тобора кенг қамров касб этмоқда. У яхши самаралар бериши кутиляпти. Жумладан, шу йилнинг биринчи чорагида ўзбек ва япон тилларида «Далварзинтепа Шаҳристони» деб номланган рангли китоб босмадан чиқади.

Одатда, умуминсоний маданиятлар чегара билмайди, дейишади. Худди шунингдек, олийжаноблик, фидойилик каби фазилатлар ҳам ана шу яхлитликни устивор қилишда, унутилган қадриятларни тиклаб, уни авлодларга қайтаришда кўприк вазифасини бажариб келаверади. Японялик олим Кюдзо Като ҳам хайрли ишларнинг бошида турганида фақат эзгуликни орзу қилгани шубҳасиз. Эҳтимол шундандир, Далварзинтепа хилхоналари яқинида ўз маблағига қурилган икки қаватли ҳашаматли уйнинг калитини ҳамкасбларига топшираётганида сидқидилдан яйраб кетган эди.

Ҳаким САТТОРИЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Токиодаги Сока университетининг профессори, етмиш бешинчи баҳорини қаршилаётган Кюдзо Като ўз тақдирини Ўзбекистонга маҳкам боғлаган. Олим биринчи марта юртимизга 1963 йилда сайёҳ сифатида келган эди. Кейинчалик у мамлакатимиз жанубида, хусусан, Далварзинтепада олиб борилаётган археологик тадқиқот ишларида фаол қатнашди.

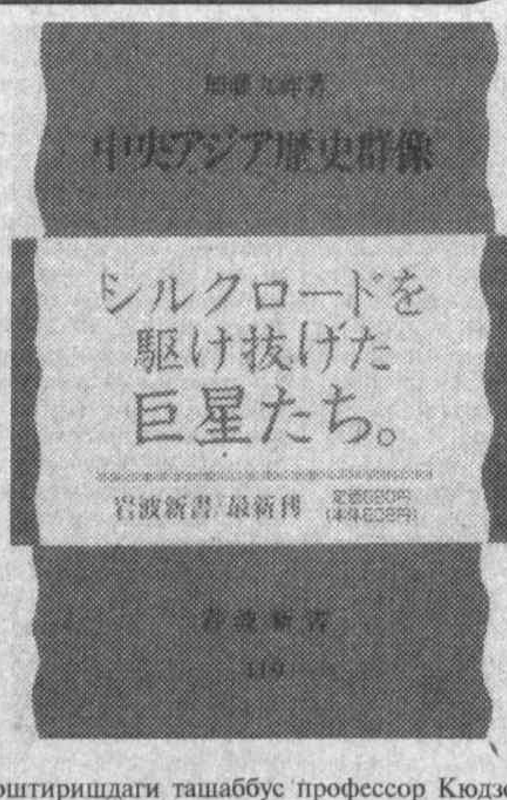

***СУРАТЛАРДА:** доктор Кюдзо Като нашр этган китоблардан намуналар.*

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

БИРЛАШМАНИНГ ЛОЧИН КАНОТЛАРИ

Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида қандай самолётлар ишлаб чиқарилади? Умуман, ана шу бирлашма ҳақида маълумот берсаларинг?

Дилмурод САЙИДОВ.
Жиззах шаҳри.

Ушбу корхона пойтахтимизга 1941 йилда Москва яқинидаги Химки шаҳарчасидан кўчириб келтирилганди. Урушдан кейинги йилларда завод биринчи бўлиб «ИЛ-14» самолётини ишлаб чиқарди. Бу машинани С. Ильюшин бошчилигидаги конструкторлик бюроси яратди. Уни биринчи бўлиб фазога 1954 йил 14 мартда учувчи-синовчи Н. Гаврилский олиб чиқди. Парвоз муваффақиятли ўтди. Янги машина ҳаётга йўлланма олди.

Вақт ўтиши билан корхонада янги цех ва бўлимлар қурилди. Асбоб-ускуналар янгиланди. Техник жараёнлар янада такомиллашди. Мутахассисларнинг савияси ўсди. Техник жараёнларнинг такомиллашуви янада мукаммал самолётлар яратилишига замин яратди. Мисол учун О. Антонов раҳбарлигидаги конструкторлик бюроси йирик нусхадаги «ҳаво кема»ларини ўзлаштиришга киришди. «АН-8», «АН-12» ва, айниқса, «АН-22» самолётларининг конструкцияларида йирик ҳажмли алюминий тахталар қўлланилди.

Ва, ниҳоят, бирлашмада «ИЛ-76» транспорт самолётлари ишлаб чиқарила бошланди. Бунда жуда кўп ишлар бош конструкторлик хизмати мутахассислари зиммасига тушди. Улар бу «ҳаво кема»сини амалда ясаш бўйича катта ишларни бажардилар. Унинг технологик тузилишини яхшилаш, ишлаб чиқаришдаги меҳнат жараёнларини камайтириш бўйича талай масалалар ҳал қилинди. Ҳозирги кунда бу самолётлар бирлашмада кўплаб ишлаб чиқарилмоқда. У 50 тоннагача юк кўтаради.

Шунингдек, корхона «ИЛ - 114» йўловчилар самолётини ҳам ишлаб чиқаришни йўлга қўйган. У яқин ва ўрта масофаларга мўлжалланган. Мазкур «ҳаво кема»си эскиларига қараганда тежамкорлиги билан тубдан фарқ қилади. 60 дан ортиқ кишига мўлжалланган мазкур самолётнинг йўловчилар бўлинмаси ҳозирги замон талабларига тўлиқ жавоб беради. Шунинг учун у жаҳон бозорида бемалол рақобатлашиши мумкин. Мисол учун Англиянинг «АТП», Франция — Испания ҳамкорлигидаги «АТФ-42» ҳамда Швециянинг «СААБ — 2000» самолётларидан узоққа учиши, кўп йўловчиларни ташиши билан устун туради. 1992 йили Париж, Берлин авиакўргазмаларида «ИЛ — 114» самолёти мутахассислар томонидан юқори баҳоланди.

• Иккинчи истеъдод

МЕҲРИ АЗИМ ДАРЁЧА БОР

СОҒИНДИМ

Дунёдаги энг азизим
Онажонимни соғиндим.
Жаҳонда тенги йўқ меҳри
Меҳрибонимни соғиндим.

Қаро тунда ёруғ юлдуз,
Йўл кўрсатган кеча-кундуз,
Бу дунёда якка-ёлғиз
Меҳрибонимни соғиндим.

Ҳам мураббий, ҳам устозим,
Ҳам қувончим, қувноқ созим.
Оқ сут берган ширин сўзим
Онажонимни соғиндим.

Менинг фахру ифтихорим,
Ҳам номусу шараф-шоним,
Ҳам суянган баланд тоғим
Ифтихоримни соғиндим.

Меҳри азим дарёча бор,
Қалби эса дунёча бор,
Тўлқин Сизга зор, интизор
Онажонимни соғиндим.

* * *

Йилларинг ўтади мисоли карвон,
Учрайди йўлингда минг турли гирён.
Эъзозлар дўстларинг, эъзозлар замон,
Ўзгалар мушкулин этолсанг осон.

* * *

Дўстларинг дўстдир сенга қалбингдан ҳурмат айласанг,
Сен уларнинг хизматига шай туриб бел боғласанг.
Юз ўгиргай бора-бора кўксин алам-ла доғласанг,
Ет уларнинг қадрига дўсту ёрон борида.

Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ.

• СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ •

АНДИЖОНДАН САККИЗ БОКСЧИ ФИНАЛГА ЧИҚДИ

Мамлакатимизда биринчи марта Спартакиада мусобақалари бошланди. Лекин уни «Соғлом авлод учун мусобақалар» деб атасак-чи?

Кейинги йилларда юртимизда спортнинг оммавийлашуви ва ривожланишига катта эътибор қаратиляпти. Буни нафақат ҳамюртларимиз, балки эндиликда жаҳон спорт-жамоатчилиги ҳам эътироф этяпти. Ўтган ҳафтада мустақил республикамизда биринчи марта Спартакиада мусобақаларига старт берилдики, бу ҳам мамлакатимизда спортнинг ривожланишига эътиборнинг кучайтирилаётганлигининг ёрқин намунасидир.

Республика I Спартакиадаси мусобақалари йил давомида спортнинг 27 тури бўйича ўтказилади. Мусобақалар мамлакатимизнинг барча ҳудудларига кириб боради. Спартакиада беллашувларини биринчи бўлиб Чирчиқда «чарм қўлқоп» усталари бошлаб беришди. Ушбу ринг жангларига тўхталишдан олдин Спартакиаданинг номланиши хусусида ўз фикр-мулоҳазаларимизни билдиришни лозим топдик.

Кўпчилик мутахассислар собиқ Иттифоқ халқлари спорт мусобақасининг номланишини оммани ўз ортидан бир мақсад сари бошлаган тарихий шахс — Спартак номи билан боғлашади. Албатта, бунда ўзига хос рамзий маъно мужассам. Лекин Спартакиада мусобақалари тарихига мурожаат қиладиган бўлсак, унинг шундай номланишининг сабаби жуда оддий эканлигининг гувоҳи бўламиз. Спортнинг бир қатор турлари бўйича ўтказиладиган бу оммавий мусобақага биринчи марта 1923 йилда асос солинган. Унинг ташкилотчиси «Спартак» спорт жамияти бўлганлиги учун ҳам бу мусобақа кейинчалик шу жамият номи билан, яъни Спартакиада дея юритила бошлаган ва собиқ Иттифоқ халқларининг энг йирик мусобақаси даражасига кўтарилган. Спартакиадани ўтказишдан бош мақсад барча аҳолини спортга жалб қилиш ва улар ичидан мамлакат шарафини халқаро мусобақаларда ҳимоя қиладиган истеъдодларни саралаб олиш кўзда тутилган. Шунинг учун ҳам Спартакиада мусобақалари жисмоний тарбия жамоалари, фабрика ва заводлар, колхоз ва совхозлар, ўқув муассасалари ҳамда турли ташкилотлар миқёсида ўтказилиб, бу ирмоқлар бош мусобақа-халқлар Спартакиадасида ўзининг якунини топган. Бошқа бир қатор мамлакатларда ҳам спортнинг кўпгина турлари бўйича ўтказиладиган шундай оммавий мусобақалар мавжуд. Табиийки, уларнинг номланиши ҳам турлича. Шундай экан, мустақил республикамизда биринчи марта ўтказила бошлаган Спартакиаданинг номланиши хусусида ўйлаб кўриш керакмикан? Биз бу ҳақда газетамизнинг ўтган йилги сонларида фикр билдирган эдик. Умуман олганда, бундай спорт мусобақаларини тарихий ёки афсонавий шахс билан ҳам боғлаш шарт эмас. Жумладан, халқаро майдонда «Яхши ният ўйинлари» каби туб мақсад-моҳиятидан келиб чиқадиган атама ҳам мавжуд. Бизда ўтказила бошланган, аҳолини спорт ва соғломлаштиришга кенг миқёсда жалб этиш кўзда тутилган спорт мусобақаларини ҳам шу мақсаддан келиб чиққан ҳолда номлаш жоиздир. Балки уни «Соғлом авлод учун мусобақалар» деб атасак, мақсадга мувофиқ бўлар. Албатта, бу мутахассислар ҳукмига ҳавола. Шунингдек, яхши ниятлар билан бошланган бу мусобақаларнинг нуфузини ошириш, ғолиблик учун кураш кескинлашувини таъминлаш устида ҳам ўйлашимиз керак. Токи бу мусобақаларда ғолиб чиқиш ҳар бир спортчи учун шарафга айлансин.

Чирчиқда «чарм қўлқоп» усталари бошлаб берган республика биринчи Спартакиадаси беллашувларига қайтадиган бўлсак, унда юртимизнинг деярли барча кучли боксчилари қатнашишди. Ушбу спорт тури мухлисларига яхши маълумки, Андижон вилоятида кейинги йилларда бир қатор истеъдодли боксчилар етишиб чиқди. Вилоятда ўзига хос бокс мактаби шаклланганлигини I Спартакиада мусобақалари ҳам кўрсатди. Мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келган 120 нафарга яқин «чарм қўлқоп» усталари беллашувида вилоятнинг бирйўла саккиз нафар боксчиси финалга йўлланма олди. Айниқса, Спартакиада ғолиби бўлишган Муҳаммадқодир Абдуллаев (60 кг), Ўткирбек Ҳайдаров (75 кг), Руслан Чагаев (91 кг) каби андижонлик боксчиларнинг жангларидан мухлислар катта завқ олишди. Спортсевар муштарийларимиз эътибор беришган бўлса керак, 75 кг вазнлилар тоифасида Ўзбекистоннинг 1995 йилги энг яхши спортчиси деб топилган самарқандлик Дилшод Ёрбеков эмас, балки андижонлик Ўткирбек Ҳайдаровнинг номи Спартакиада ғолиби сифатида тилга олинаяпти. Гап шундаки, негадир (сабаби бизга номаълум), Дилшод Ёрбеков чорак финал ўйинларидан сўнг беллашувларни давом эттирмади.

I Спартакиада Жиззахда ҳам ўзига хос боксчилар авлоди камол топаётганини кўрсатди. Бу вилоят вакилларидан Дилшод Каримов (57 кг) ва Илҳом Давербоев (63,5 кг) ўз вазн тоифалари бўйича Спартакиада чемпионлари бўлишди.

67 кг вазнлилар тоифасида республикамизнинг кучли боксчиси Наримон Отаевнинг финалчи рақиби рингга чиқишдан бош тортди. У финал жангисиз чемпионликни қўлга киритди.

Шунингдек, 54 кг вазнлилар тоифасида Шавкат Абдувоҳидов (Тошкент), 71 кг бўйича Икром Бердиев (Тошкент), 81 кг бўйича Темур Ибрагимов, 91 килограммдан юқори вазнлилар тоифасида Жамол Сайфуллаев республика I Спартакиадасининг илк чемпионлари бўлишди.

Мусобақа терма жамоа аъзоларини аниқлаш имконини берди.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

***СУРАТДА:** I Спартакиада чемпиони Ўткирбек Ҳайдаров рингда (ўнгда).*

РАИС ЭСА... ЯНГИ «ИКАРУС»НИНГ КАЛИТИНИ ТОПШИРДИ

Фарғона шаҳрида мамлакат IV чемпионатининг ғолиби — «Нефтчи» футбол жамоасини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Фарғоналик футболчиларга ва уларнинг мураббийларига мамлакат чемпионатининг «олтин» медаллари ҳамда биринчи даражали дипломлари топширилди.

Йиғилишда вилоят ҳокими, вилоят футбол федерацияси раиси М. Исломов, Ўзбекистон Жисмоний-тарбия ва спорт давлат қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Ш. Тўлаганов, республика Футбол федерацияси бош котиби З. Қурбонов қатнашди ва мукофотланганларни самимий қутлашди. Ўзбекистон автомобиль транспорти давлат-акционерлик корпорацияси раиси Л. Аҳмедов «Нефтчи» жамоасига Президентимизнинг совғаси — янги «Икарус» автобуси калитини топширди. Шунингдек, жамоа аъзоларига турли хил совғалар улашилди.

Бугун Ўзбекистон чемпиони «Нефтчи» жамоаси Москвада «Ҳамдўстлик мамлакатлари чемпионлари кубоги» анъанавий турнири беллашувларига киришди. Эслатиб ўтамиз, «Нефтчи» бугун Кишинёвнинг «Зимбру» жамоасига қарши майдонга чиқади. 27 январь куни эса ҳамюртларимиз Россия ёшлар терма жамоаси билан куч синашишади. Лекин бу учрашув конкурсдан ташқари бўлгани учун унинг натижаси инобатга олинмайди. 29 январда чемпионимиз Риганинг «Сконто» жамоасига қарши майдонга чиқиб, гуруҳ баҳсларини якунлайди. Финал учрашуви 3 февраль куни ўтказилади.

Ахбор ИМОМХЎЖАЕВ.

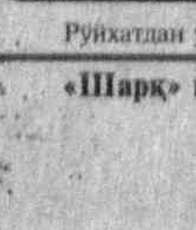

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир— И. Ўтбосаров.
Навбатчи — А. Абдураҳмонов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 020. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.45.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 4 5 6